

Bane NOR SF

TILSYNSRAPPORT NR. 2017-11 Tilsynsmøte om oppfølging av interne revisjoner

1	Bakgrunn og mål	3
2	Oppsummering	4
3	Avvik.....	5
4	Observasjoner	6
5	Andre forhold.....	6
6	Om tilsynsmøtet	6
6.1	Administrative data	6
6.2	Gjennomføring av tilsynsmøtet.....	6
6.3	Kriterier for tilsynsmøtet.....	6
6.4	Om funn fra tilsynsmøte	6
6.5	Rapport fra tilsynsmøtet	6
	Vedlegg 1 – Deltagerliste tilsynsmøtet	7
	Vedlegg 2 – Hjemmelstekster.....	8

1 Bakgrunn og mål

Bane NOR SF ble i 2016 innvilget sikkerhetsgodkjenning som infrastrukturforvalter med virkning fra 1. januar 2017.

Dels på bakgrunn av tilsynserfaringer med Jernbaneverket og dels med utgangspunkt i søknaden fra Bane NOR om sikkerhetsgodkjenning er det identifisert fire prioriterte tema for oppfølging av Bane NOR i 2017:

- Risikovurderinger
- Leverandørstyring
- Beredskap (mot utilsiktede hendelser)
- Oppfølging av interne revisjoner

For dette tilsynsmøtet var tema hvordan to interne revisjoner, revisjon 15-12 Beredskapsplaner og øvelser og revisjon 15-16 Informasjonssystemssikkerhet er fulgt opp av Bane NOR/Jernbaneverket, herunder blant annet ledelsesmessig behandling og beslutning, hvilke tiltaksplaner som er etablert, status for gjennomføring av tiltaksplan, samt evaluering av effekt av gjennomførte tiltak, herunder også oversikt over evt. gjentakende avvik. Da revisjon 15-16 Informasjonssystemssikkerhet ikke var sluttbehandlet av Jernbaneverkets ledelse, ble i stedet revisjon 15-20 Rekrutteringsprosessen presentert av bane NOR i tilsynsmøtet.

Tilsynsmøtet ble gjennomført som en del av tilsynets ordinære tilsynsprogram for 2017.

2 Oppsummering

Bane NOR har mangler ved sitt system for oppfølging av interne revisjoner, og selve oppfølgingen er også mangelfull. SJT anser at oppfølging av avvik identifisert i interne revisjoner er svært viktig for å ha nødvendig kontroll med sikkerheten. De bestemmelser som finnes for gjennomføring av interne revisjoner er fordelt på flere dokumenter som i stor grad er overlappende, og bestemmelsene omtaler i liten grad hvordan interne revisjoner skal følges opp.

Bane NOR har selv identifisert behov for å forbedre organiseringen og systematikken for oppfølging av interne revisjoner, og planlegger også en gjennomgang av styringssystemet for å tydeliggjøre kriteriene som interne revisjoner skal basere seg på.

Statens jernbanetilsyn vil følge opp dette forbedringsarbeidet gjennom videre tilsynsmøter i 2017.

Rapportdato: 22.03.2017

Arild Bruun
Revisjonsleder
Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signaturer

Erik Ø. Reiersøl-Johnsen
Direktør

3 Avvik

Avvik 1

Bane NOR sitt system for interne revisjoner sikrer ikke oppfølging av alle gjennomførte interne revisjoner.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 7-4, jf. §7-1

Tilsynsbevis:

1. Av gjennomførte interne revisjoner siden 2015 er kun ca. halvparten undergitt beslutning og oppfølging.
For eksempel gjelder dette revisjonsrapport 15-16.

Avvik 2

Bane NOR har mangelfulle bestemmelser for oppfølging av interne revisjonsrapporter.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-1, jf. § 7-4

Tilsynsbevis:

1. Bane NORs bestemmelser for interne revisjoner definerer ikke oppfølging av revisjonsrapporter.
2. Bane NORs bestemmelser for interne revisjoner beskriver ikke effektevaluering av tiltak.

Avvik 3

Bane NORs system for oppfølging av interne revisjoner sikrer ikke at de egentlige årsakene til avvik avdekkes slik at tiltak kan iverksettes for å hindre gjentagelse, og effekten av tiltakene evalueres ikke konsekvent.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 7-4

Tilsynsbevis:

1. Effektevaluering av tiltak etter interne revisjoner gjennomføres ikke konsekvent. F.eks er det ikke besluttet effektevaluering av tiltak etter rapport 15-20.
2. Bane NOR har ikke etablert noen systematikk for analyse og oppfølging av gjentakende avvik.
3. Ved oppfølging av rapport 15-12 er rotårsakene ikke konsekvent analysert. F.eks gjelder dette avvikene 5, 6, 7 og 12.

Merknad

Avvikene 5 og 6 gjaldt manglende beredskapsplaner for enkelte tunneler og stasjoner som følge av at det kun for objekter definert som særskilte brannobjekter, er utarbeidet egne beredskapsplaner. Avvikene var lukket uten at det kunne dokumenteres at det var vurdert f.eks. å gjennomgå objektene for å vurdere behovet for egne beredskapsplaner. Avvik 7 gjaldt manglende gjennomføring av øvelsesplan. Avviket var lukket uten at det var dokumentert vurdering av om planene var urealistiske sett i forhold til kapasiteten. Avvik 12 gjaldt mangler ved implementering av sikringsforskriften. Avviket var lukket ved en plan for implementeringen uten at det kunne dokumenteres vurdering av årsaken.

4 Observasjoner

Det ble ikke notert observasjoner som følge av tilsynsmøtet.

5 Andre forhold

Det ble ikke notert andre forhold under tilsynsmøtet.

6 Om tilsynsmøtet

6.1 Administrative data

Saksnr.:	17/38
Tidspunkt for tilsynsmøte:	28.02.2017
Kontaktperson:	Steinar Falch Erichsen
Tilsynsteam:	Ine Ancher Grøn, Hege Grøstad Thalberg, Arild Bruun

6.2 Gjennomføring av tilsynsmøtet

Bane NOR presenterte status i forhold til de tema som var satt opp på agendaen for møtet.

6.3 Kriterier for tilsynsmøtet.

Kriteriene for tilsynsmøtet er kravene som er stilt i jernbanelovgivningen. En oversikt over jernbanelovgivningen med kommentarer er gitt på: <http://www.sjt.no/no/Lover-og-forskrifter/>.

6.4 Om funn fra tilsynsmøte

Tilsynsmøte er et formelt møte initiert av tilsynet for å fremskaffe tilsynsbevis og vurdere i hvilken grad bevisene oppfyller kriteriene. Tilsynsbevisene vil være grunnlaget for funnene. Statens jernbanetilsyn grupperer funn fra tilsyn i avvik og observasjoner. I rapporter fra tilsynsmøter som er oppfølging av status på tiltak for å rette pålegg fra tidligere tilsyn vil det oftest ikke være hensiktsmessig å angi samme avvik på nytt selv om avvik ikke er fullstendig lukket.

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav i eller i medhold av lov,

Observasjon er forhold som ikke er avvik, men som kan utvikle seg til det.

6.5 Rapport fra tilsynsmøtet

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering fra tilsyn. Det vil si at tilsynsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med jernbanelovgivningen. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke.

Tilsynsmøter innebærer i liten grad verifisering. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket.

Vedlegg 1 – Deltagerliste tilsynsmøtet

Fra SJT:

Ine Ancher Grøn
Hege Grøstad Thalberg
Arild Bruun

Fra Bane NOR:

Karsten Boe
Tove Elisabeth Pettersen
Tommy Nysveen
Steinar Flåm
Steinar Falch Erichsen

Vedlegg 2 – Hjemmelstekster

Sikkerhetsstyringsforskriften

§ 3-1. Krav til sikkerhetsstyringssystem

Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.

Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset arten og omfanget av den aktuelle virksomheten og andre forhold ved denne. Sikkerhetsstyringssystemet skal videre sikre håndtering av alle risikoer forbundet med virksomheten.

Sikkerhetsstyringssystemet skal ta hensyn til alle relevante risikoer som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparters virksomhet. Sikkerhetsstyringssystemet skal vise hvordan kontrollen er sikret fra den øverste ledelsens side på ulike nivåer, hvordan personalet på alle nivåer er involvert og hvordan den kontinuerlige forbedringen av sikkerhetsstyringssystemet sikres.

Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte bruk av leverandører. Jernbanevirksomheten skal stille de samme styrings- og sikkerhetskrav til aktiviteter utført av leverandører som til aktiviteter utført av egen virksomhet.

Infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetaks virksomhet på det nasjonale jernbanenettet og omfatte bestemmelser som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i jernbanelovgivningen, samt krav i og vilkår fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.

§ 7-1. Revisjoner

Jernbanevirksomheten skal systematisk gjennomføre revisjoner av sitt sikkerhetsstyringssystem for å vurdere om det er tilfredsstillende dokumentert og etterlevd og om det tilfredsstiller krav i jernbanelovgivningen.

Jernbanevirksomhetene skal systematisk gjennomføre revisjoner av leverandører for å vurdere om leverandører overholder krav i eller i medhold av avtaler.

Revisjoner skal gjennomføres i henhold til anerkjent metodikk, vedtatte revisjonsprogrammer og på en måte som ivaretar objektivitet og uavhengighet.

§ 7-4. Oppfølging av avvik

Jernbanevirksomheten skal registrere og følge opp avvik fra jernbanelovgivningen og interne bestemmelser. Det skal tas stilling til avvikenes betydning for sikkerheten, både enkeltvis og i forhold til andre avvik.

Jernbanevirksomheten skal rette avvik, avdekke årsakene til avvikene og iverksette tiltak for å hindre gjentakelse. Tiltakene skal følges opp og effekten av tiltakene evalueres. Inntil avvik er rettet skal det ved behov gjennomføres kompenserende tiltak.